

Posudek bakalářské práce

Srch, Daniel, *Mccarthismus – fenomén amerických dějin (Příspěvek k dějinám studené války)*
Bakalářská práce
FF UK, Ústav světových dějin, Seminář nejnovějších dějin
Praha 2008, 70 s. rkp. + přílohy

Diplomová práce Daniela Srcha se věnuje jednomu z nejzajímavějších fenoménů amerických dějin – mccarthismu. Ačkoli tomuto tématu věnovala česká historiografie poměrně značnou pozornost, většinou se jednalo o knihy, které tento fenomén analyzovaly spíše v kontextu ostatních událostí první fáze studené války a nikoli samostatně. Autorova práce, zaměřená přímo na mccarthismus, je proto vítaným příspěvkem do diskusí o tomto významném jevu amerických poválečných dějin.

Již úvod Srchovy práce, který je velmi dobře napsaný, slibuje mnohé. Vynikající srovnání mezi McCarthyho a Stalinovým „honem na čarodějnice“ by si jistě i v dalších částech zasloužilo podrobnější analýzu a rozpracování. Autor v úvodu jasně stanovuje cíl, který formuluje jako jakýsi vstup do problematiky mccarthismu, tedy zkoumání jeho předpokladů. Vymezuje v zásadě tři příčiny, jež vystoupení senátora Josepha R. McCarthyho ovlivnily: 1) Více jak desetileté kontroverzní působení Franklina Delano Roosevelta jako prezidenta USA, který „se stal doslova noční můrou“ pro Republikánskou stranu; 2) Vznik studené války krátce po skončení druhého světového válečného konfliktu; 3) „Americký způsob života“, založený na konzumní kultuře.

V první kapitole se autor věnuje osobnosti F. D. Roosevelta, především dopadům jeho politiky na USA v době od nástupu do úřadu prezidenta. Jedná se nesporně o vynikající charakteristiku jeho osobnosti a analýzu jeho vlády, která shrnuje nejen jeho příspěvek pro řešení hospodářské krize, ale zabývá se i postoji široké americké veřejnosti k dění ve vlastní zemi i k začínajícímu válečnému konfliktu na evropském kontinentu. K nejzajímavější části této kapitoly patří určitě autorovy úvahy o vztahu mezi F. D. R. a Stalinem. Je jen škoda, že autor ze své analýzy nevyvozuje odpovědi, na otázku, kterou formuloval v úvodu a ponechává její odpověď na čtenáři. V tomto smyslu bych také očekával, že se bude věnovat více situaci v Republikánské straně či přímo postojům a názorům McCarthyho vůči F. D. R. a jeho vládě. Takové úvahy by jistě ještě více objasnily důvody jeho pozdějšího vystoupení.

Ve druhé kapitole se Srch podrobně věnuje měnícímu se postavení USA po druhé světové válce. Jeho analýza je opět velmi přesná. Zdůrazňuje rozhodující postavení USA jako velmoci číslo 1, velkou pozornost po právu soustřeďuje na prolomení tradičního amerického izolacionismu, sleduje všechny klíčové okolnosti vedoucí k rozdělení světa a k vypuknutí studené války. Do těchto úvah autor výtečně zapracovává, zatím docela nenápadně, rodící se strach Američanů z komunistické infiltrace a špionáže, ohrožující nejen zájmy USA, ale především jejich bezpečnost. Spojnice, jež odtud vede k mccarthismu, je naprosto neoddiskutovatelná.

Třetí kapitola začíná analýzou vnitřní americké politiky a problémů po nástupu Trumana k moci. Je třeba konstatovat to, co jsem již zdůraznil v hodnocení předchozích částí: autorova analýza je opět velmi přesná a vystihující, což je u tak mladého autora překvapivé. V dalších částech této kapitoly se Srch již dostává k bezprostředním událostem, jež ovlivnily nástup mccarthismu a k analýze tohoto fenoménu.

Autorova práce se opírá o poměrně širokou škálu důležitých pramenů a literatury, i když je potřeba poznamenat, že by jí nesporně prospěla návštěva amerických archivů a knihoven, k níž se autor, jak jsem pochopil, chystá. Práce je tedy jakousi vstupní úvahou do budoucího bádání tohoto mladého autora a jako takovou ji také hodnotím. Jedná se o práci nesporně velmi nadaného badatele, jehož formulování problémů, úvahy a analýzy jsou již v této chvíli relativně velmi zralé.

Formální, tj. stylistická a jazyková stránka Srchovy práce je vcelku na slušné úrovni (v této souvislosti je možné autorovi odpustit i překlepy, jichž je v práci na můj vkus poměrně velké množství), což platí i o velmi dobrém poznámkovém aparátu. Diplomová práce Daniela Srcha patří navzdory několika výše zmíněným výtkám bezesporu k velmi dobrým studentským badatelským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm

V Praze 6. června 2008

PhDr. Stanislav Tumis, M. A.
Ústav světových dějin FF UK Praha

